

AMMATILLISET AJASSA!

11/12/2023

Arvoisa kansanedustaja

Käsissä on toinen Ammatilliset ajassa -kirjeemme, jolla haluamme viestiä edustamiemme koulutusalojen koskettavista ajankohtaisista aiheista. OAO ry on osa OAJ:tä ja edustamme yli 16 500 ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön opettajaa ja tutkijaa.

Keinoja osaamisen parantamiseen ammatillisessa koulutuksessa

Ammatillisessa koulutuksessa uudistukset eivät ole parantaneet oppimistuloksia. Rahoitusleikkaukset, reformin myötä opettajan työn arvostuksen heikkeneminen, lähiopetuksen väheneminen, opiskelijoiden moninaiset haasteet ja lisääntyneet hallinnolliset tehtävät ovat vaikeuttaneet opettajien työtä ja sen tuloksellisuutta.

Jotta erityisesti nuoret kasvaisivat täysipainoisiksi yhteiskunnan jäseniksi ja ammattilaisiksi, kirjasimme tähän viisi käytännön toimenpidettä.

1. Tiedonsiirto toiselle asteelle pitää saada sujuvaksi

Perusopetuksen järjestäjillä on velvollisuus toimittaa ammatillisen koulutuksen järjestäjälle tieto oppilaan tarvitsemasta tuesta, jotta koulutuksen järjestäjät ja opettajat saavat opiskelijan opetuksen sekä tuen järjestämiseen tarvittavat tiedot. Tiedon siirtyminen toimii vaihtelevasti. Tämä aiheuttaa haasteita opettajille ja opiskelijoille. Oppimisen tukipalveluja tarvitsevien määrä on kasvanut voimakkaasti. Jotta resurssit saadaan kohdennettua oikein ja opiskelija saa tarvitsemansa opetuksen, ohjauksen ja tuen, pitää tietojen siirtyä toisen asteen oppilaitoksiin.

2. Tuen tarve ei häviä siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle

Tarvitaan lakimuutos, joka määrittelee opiskelijalle oikeuden osa-aikaiseen erityisopetukseen ja tukiopetukseen. Kun tuki on riittävää, opiskelijat sitoutuvat opintoihinsa ja keskeyttämiset vähenevät. Tukiopetuksesta ja osa-aikaisesta erityisopetuksesta tulee säätää lailla ja koulutuksen järjestäjille osoittaa rahoitus tehtävään.

3. Opettajien hallinnollisten tehtävien purkutalkoot

Koulutuksen järjestäminen edellyttää suuren määrän erilaisten raporttien ja tietokantojen täyttämistä. HOKS eli henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma on yksi keskeisimmistä opiskelijan ohjauksen keinoista toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Ydintehtävänsä lisäksi se toimii opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvana, oppivelvollisuuden valvojana, koulutuksen järjestäjän rahoituksen määrittelijänä ja tiedonkeruukanavana opiskelija- ja työnantajapalautetta varten. Tietojärjestelmät vievät liikaa aikaa opetukselta, kuormittavat opettajia ja koulutuksen järjestäjiä sekä vaurastuttavat ohjelmistokehittäjiä. Raportointia ja järjestelmiä yksinkertaistamalla saadaan aikaa opetukselle, tuelle ja opinto-ohjaukselle satojen vuosityötuntien verran.

4. Opettajien arvostus ja riittävät resurssit

Ammatillisessa koulutuksessa tarvitaan opettajia, erityisopettajia ja opinto-ohjaajia, joilla on aikaa opettaa, ohjata ja kohdata opiskelija arjessa. Opiskelijan oikeus saada opettajan antamaa opetusta ja ohjausta pitää palauttaa lakiin (2017/531, 61§). Resursseja tarvitaan myös suomea tai ruotsia toisena kielenä käyttävien opetukseen. Riittävä kotimaisten kielten opetus auttaa opiskelijaa suoriutumaan opinnoista ja työllistymään valmistumisensa jälkeen.

5. Opettajien osaaminen ja työssä jaksaminen

Opettajien osaamisesta on huolehdittava. OAJ:n täydennyskoulutuskyselyn (2023) mukaan yli kolmannes toisen asteen opettajista ei ole osallistunut täydennyskoulutukseen työajalla. Eniten tarvitaan täydennyskoulutusta erityisen tuen opiskelijoiden oppimisen tukemisesta ja erityispedagogiikasta.

Lyhytaikaisten koulutusten lisäksi tarvitaan lisää erityisopettajia ja opinto-ohjaajia. Kouluttautumisen on mahdollistanut aikuiskoulutustuki, joka ollaan lyhytnäköisesti lakkauttamassa. Aikuiskoulutustuki on myös vaikuttanut myönteisesti sitä saaneiden työssä jaksamiseen.

Osaamisen lisäksi on huolehdittava opettajien jaksamisesta. Hyvinvoiva opettaja huolehtii opiskelijoidensa oppimisesta ja opintojen etenemisestä.

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

*Rauhaista Joulun aikaa ja
Onnea alkavalle vuodelle 2024!*

Ammatillisin terveisin,
hallituksen puolesta

Lauri Hietalahti
puheenjohtaja

Jaana Antila
varapuheenjohtaja

Anna Hoffren
varapuheenjohtaja

